

Posudek bakalářské práce

Zuzana Rejmonová: *Islámský stát a jeho politická role na ovládaném území Iráku a Sýrie*

Autorka předkládané bakalářské práce si vytkla za cíl analyzovat fungování organizace Islámský stát (IS) jako státní struktury a následně porovnat v jednotlivých oblastech vládnutí IS s Irákem a Sýrií v letech 2013-2016. Z práce je zřejmé, že se autorka v dané oblasti výzkumu poměrně dobře orientuje, naplnění jejího výzkumný cíle však naráží na několik úskalí.

Předně, posuzování státnosti a jejích atributů je odvislé od teoretického rámce. Autorka píše, že bude používat definice států z Montevidejské úmluvy a teorie George Jellineka, diskusi obou však nevěnuje téměř žádnou pozornost či kritickou diskusi. Je rovněž s podivem, že práce nepracuje s žádnou literaturou z oblasti mezinárodního práva, která se podobnými otázkami logicky zabývá. To se například odráží v absenci diskuse, do jaké míry je pro posuzování státnosti nutné, aby daný subjekt byl považován za subjekt mezinárodního práva, tedy byl schopen přijmout závazky a disponovat právy vlastní pouze státům. Proto se také v práci několikrát objevuje dle mého názoru nelogické tvrzení, že IS vstupuje do vztahů s ostatními státy, ale pouze „negativně“. V teoretické části pohromadě nalézáme různé definice, není ale jasné, proč byly zvoleny právě tyto, nejsou nijak navzájem porovnány a není kriticky upozorněno na případné rozpory mezi nimi. Druhým problematickým bodem je samotné nastavení výzkumného záměru autorkou. Metodologicky se autorka rozhodla pro svoji komparaci vybrat několik aspektů fungování státní moci a pomocí pětistupňové škály je operacionalizovat a následně porovnat. V práci však není nikde uvedeno, jak jednotlivé stupně škály odlišit, a proto se mi její hodnocení jednotlivých funkcí státy jeví jako poměrně nahodilé. Nedostatečnost propracování komparace lze vidět například při porovnání ekonomických funkcí daných států, kde vůbec nejsou zdůrazněny velikosti daných ekonomik, nehledě na to, že si autorka na mnoha místech plete miliardy s bilióny.

Práce obsahuje poměrně kvalitní pasáže, která jsou věnována činnosti az-Zarkáviho a vzniku myšlenky IS (s. 27–42), stejně jako za zdařilou považuji popis jednotlivých oblastí fungování státních struktur Iráku, Sýrie a IS. Nicméně krátký časový úsek komparace a její samotné subjekty této komparace vedou autorku dle mého názoru k zavádějícím tvrzením. Autorka považuje IS jako poměrně dobře fungující sílu, naopak krize v Iráku a Sýrie během občanské války jsou jí logicky považovány za disfunkční a v mnoha ohledech vykazující větší

nedostatky ve vládnutí, než je tomu v případě IS. To je ale velmi diskutabilní, neboť jak Irák, tak Sýrie vládou mnohem většimu území a zajištění jejich chodu je tak jistě náročnější a nákladnější. Autorka také pomíjí fakt, že Irák a Sýrie ještě do nedávna fungovaly jako standardní státy po desítky let, kdežto IS několiknásobně kratší dobu. Rovněž považují za problematické nedostatečné zdůraznění faktu, že v mnoha ohledech IS staví na infrastruktuře, která vznikla díky činnosti jiných států. Ano, jistě v některých oblastech je IS schopen zajistit lepší veřejný pořádek, sociální jistoty apod., ale v práci jsou nedostatečně zdůrazněna negativa vládnutí IS. To je způsobeno rovněž tím, že v práci však chybí, byť jen trochu podrobnější diskuse ohledně náboženské ideologie, kterou IS disponuje v porovnání například s jinými islamistickými uskupeními či nestátními aktéry, ač již existuje i v českém prostředí relevantní literatura. To se týká pro tuto práci tak relevantního chápání pojmu chalífátu a snah o jeho vytvoření. Jako problematické shledávám rovněž to, že nikde v textu není zmínka o organizacích podobných IS, které rovněž dlouhodobě fungují jako quasi-státy, například Hizbaláh nebo Taliban (v určitých obdobích své vlády v Afghánistánu). Srovnání s těmito skupinami by bylo jistě cennější než porovnávat IS, Irák a Sýrii. Tímto se vracím k výše uvedené výtce, že je nedostatečně v práci propracováno, co je vlastně stát a kdy můžeme v případě jisté vlády o státu mluvit. V historii totiž známe řadu případů početných ozbrojených skupin, které naplňují určité znaky státnosti, nikdy však za skutečné státy nebyly považovány.

Práce vychází z poměrně rozsáhlého počtu zdrojů, pramenná základna je však o poznání slabší. Velkou slabinou práce je práce s jazykem, kde častokrát nalézáme chyby v interpunkci, mnohdy chybný slovosled, či neodpovídající větnou stavbu. Nedostatky se nacházejí také v práci s literaturou. Dochází k nejasnému používání parafrází, zejména v teoretické části, kde se vyskytují dlouhé pasáže, které jsou převzaty vždy z jedné či dvou stran používané sekundární literatury. Autorka rovněž používá myšlenky autorů ohledně státu, jako například Webera, ale odkazuje pouze na sekundární zdroje, přičemž daná díla existují v češtině a jsou běžně dostupná.

Autorka prokázala dostatek erudice, aby dokázala, byť v málo uspokojivé míře, zpracovat své výzkumné téma, abych mohl její práci doporučit k obhajobě. Nicméně je škoda, že práce nenaplnila zcela své ambice, zejména díky nedostatečné propracovanosti teoretické a metodologické stránky.

